

Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Dhr. H.M. de Jonge
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Deze brief is ook verzonden aan:

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Dhr. drs. W. Koolmees
Minister van Economische Zaken en Klimaat Dhr. ir. E.D. Wiebes MBA
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid Mw. Mr. A. Broekers-Knol

's Gravenhage, 12 mei 2020

Betreft: Brandbrief ongelijke behandeling sekswerkers COVID-19 maatregelen

Geachte heer De Jonge,

SekswerkExpertise schrijft u deze brandbrief uit grote zorg voor de veiligheid, gezondheid en het mentaal welzijn van sekswerkers in Nederland. SekswerkExpertise is een netwerk van ruim 45 (ex)sekswerkers, dienst- en hulpverleners, academici, onderzoekers en juristen, allen experts op het gebied van sekswerk. Ons doel is de verbetering van de maatschappelijke, juridische en arbeidsrechtelijke positie van sekswerkers in Nederland. Samen met andere organisaties – actief in de hulp- en dienstverlening aan sekswerkers – willen wij graag met u onze zorgen delen, die door de persconferentie van 6 mei jl. verder zijn versterkt. Wij constateren dat de seksbranche in het algemeen en de beroepsgroep sekswerkers in het bijzonder in meerdere aspecten ongelijk worden behandeld binnen het Nederlandse (arbeidsrechtelijke) systeem en daardoor in crisistijd als deze extra hard wordt getroffen.

Wij doen daarom een beroep op u om:

- In overleg met de sector een stappenplan te maken om sekswerk op dezelfde voet en met dezelfde voorzorgsmaatregelen als voor andere contactberoepen (geleidelijk) weer toe te staan vóór 1 september, waarbij onderscheid gemaakt kan worden tussen de verschillende soorten sekswerk;
- De bestaande Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) te verlengen totdat het werkverbod is opgeheven en het huidige maximum van drie maanden los te laten;
- Met spoed een oplossing te zoeken voor de sekswerkers die momenteel uitgesloten worden van noodsteun. Wij adviseren daarvoor een inclusieve aanpak, zoals nu gehanteerd wordt door de Rijksdienst Caribisch Nederland;
- Gemeenten en andere stakeholders te stimuleren ondersteunende hulp en informatie te verstrekken aan sekswerkers in plaats van deze via sms/WhatsApp-acties te bedreigen in het kader van handhaving.

In onderstaande brief lichten wij bovengenoemde punten toe.

De regering heeft tijdens de persconferentie van 6 mei jl. het besluit gecommuniceerd dat sekswerkers als beroepsgroep tot 1 september geen enkele mogelijkheid hebben – althans zo lijkt het – om hun werkzaamheden te hervatten. Onduidelijk is wat de (wetenschappelijke/medische) onderbouwing hierachter is. Het volledige spectrum aan activiteiten die dit beroep kent, lijkt nu in haar totaliteit onder het werkverbod te vallen. Mogelijk heeft dit ook te maken met een te geringe kennis over de verscheidenheid in diensten van dit beroep.

Ongelijke behandeling contactberoepen

Sekswerk valt onder de zogenaamde contactberoepen. Toch worden sekswerkers anders behandeld dan bijvoorbeeld masseurs, fysiotherapeuten, kappers of pedicures, die nu wel weer aan het werk

mogen. Net als andere contactberoepen kunnen ook sekswerkers voorzorgsmaatregelen nemen en hun werk afstemmen op risicobeperking. Dat is één van de beroepsvaardigheden waar sekswerkers in praktijk mee te maken hebben als het bijvoorbeeld gaat over risicobeperking van besmetting met SOA. De sector is heel divers qua werklocaties en werkvormen. Een masseur met *happy ending* en een tantramasseur doen in de kern niet veel anders dan de reguliere masseur. Er is wel een groot verschil in hoe de overheid deze beroepsgroepen benadert. Wij wijzen u er graag op dat er verschillen bestaan in de mate waarin er sprake is van lichamelijk contact.

De seksbranche wil verantwoordelijkheid dragen voor een gezonde werkwijze. Binnen de seksbranche is men op verschillende manieren actief om na te denken over de (on)mogelijkheden en wordt er gewerkt aan de ontwikkeling van protocollen en richtlijnen. Bij deze nodigen we u uit om snel in gesprek te treden met de sector – zowel sekswerkers als exploitanten – om na te denken over de herstart van sekswerk. Wij zijn ervan overtuigd dat overleg met de seksbranche, zoals dat ook met andere sectoren heeft plaatsgevonden, zal helpen om deze zwaar getroffen branche uit de benarde situatie te halen.

Ongelijke behandeling en armoede

Doordat sekswerkers de komende maanden niet mogen werken, worden de problemen als gevolg van de coronacrisis alleen maar nijpender. Een groot deel van de sekswerkers wordt uitgesloten van de noodsteun waar anderen een beroep op kunnen doen. Zij zullen nu een nog langere periode door moeten komen zonder inkomen. Een deel van deze situatie wordt veroorzaakt door de ongelijke behandeling van sekswerkers binnen het Nederlandse arbeidsrechtelijke systeem. In het bijzonder gaat het om de volgende groepen:

- Sekswerkers die via de door de overheid verplichte 'opting-in' regeling werken in onder andere clubs en privéhuizen en via escortbureaus. Bij opting-in loopt de belastingafdracht van de sekswerker via de exploitant en hoeft de sekswerker zich om die reden niet bij de KvK in te schrijven. De sekswerker heeft hier geen keuze in, het is een overeenkomst tussen exploitant en belastingdienst. De sekswerker heeft noch de voordelen van werknemer noch die van zzp'er. Deze regeling heeft altijd al gewrongen, maar wringt nu nog meer. Sekswerkers die via opting-in werken, worden juist op grond van die regeling nu uitgesloten van toegang tot noodsteun via de speciaal in het leven geroepen Tozo, omdat ze niet ingeschreven zijn bij de KvK. Tegelijk komen exploitanten ook niet in aanmerking voor de NOW regeling, omdat opting-inners geen werknemers zijn. De staatssecretaris verwijst opting-inners naar de algemene bijstand. Hiervoor gelden echter de strenge wettelijke voorwaarden, zoals o.a. de vermogens- en partnertoets, die nu niet gelden bij de Tozo. Veel sekswerkers voldoen niet aan deze eis. Voor EU burgers die minder dan vijf jaar in Nederland zijn is dit vaak ook geen optie, omdat het hun recht op verblijf in gevaar kan brengen. De gemeente is namelijk verplicht een melding te doen bij de IND als er door hen een beroep op sociale voorzieningen wordt gedaan. Dit geldt nu niet voor Tozo-aanvragen.
- Een tweede groep zijn sekswerkers uit EU landen die ingeschreven staan bij de KvK met hun adres in het buitenland en in Nederland belasting betalen. Ze kunnen geen aanspraak maken op sociale voorzieningen in Nederland noch in het land van herkomst.
- Een derde groep wordt gevormd door zelfstandige sekswerkers die bij de KvK ingeschreven staan, maar niet aan het urencriterium voldoen van de Tozo en/of niet over de juiste vergunning beschikken om hun werk uit te kunnen oefenen, omdat gemeenten deze niet verlenen. Gemeenten verstrekken veelal uitsluitend vergunningen aan exploitanten. Dit geldt met name voor thuiswerkers en straatwerkers.
- Tot slot zijn er de ongedocumenteerde sekswerkers die overal buiten vallen.

Samengevat: Een groot deel van de sekswerkers is – als gevolg van de wijze waarop de Nederlandse seksbranche van overheidswege is ingericht – noch in loondienst, noch 'zelfstandige'. In feite hebben

alleen raamwerkers en zelfstandige escorts die aan de voorwaarden voldoen toegang tot noodsteun. Alle andere sekswerkers vallen buiten de boot, ongeacht of zij belasting betalen en/of 'vergund' werken. Wij doen een dringend beroep op u om alle sekswerkers te verzekeren van toegang tot noodsteun. In hun belang en in het belang van de volksgezondheid. Als voorbeeld wijzen wij u graag op de inclusieve aanpak van de Rijksdienst Caribisch Nederland-unit SZW. Deze heeft besloten dat ook sekswerkers die niet ingeschreven staan bij de KvK ook in aanmerking komen voor een noodregeling. Zij worden behandeld als zelfstandig ondernemers in plaats van ze te verwijzen naar de algemene bijstand, zoals dat nu in Nederland gebeurt. De algemene bijstand biedt voor het merendeel van bovenstaande groepen geen soelaas. Hiervoor gelden de standaard wettelijke voorwaarden. Behalve dat veel sekswerkers hier niet voldoen aan de bijstandseisen, zijn de aanvraagprocedures vaak hoogdrempelig en traag en is de minimale beslistermijn acht weken. Precies de redenen waarom de Tozo in het leven is geroepen.

Ongelijke behandeling en versterking van het stigma

Wij zien dat sekswerkers op alle fronten een afwijkende behandeling krijgen dan andere contactberoepen. De overheid werkt daarmee – gewild of ongewild – mee aan het versterken van het stigma op sekswerkers. Dat zien we terug in de aangekondigde versoepeling van de lockdown en in de toegang tot noodsteun. Bovendien lijkt het alsof voor deze groep bijzondere aandacht is als het gaat om handhaving. Voorbeelden hiervan zijn dat politie en sommige gemeenten sekswerkers, die adverteren en mogelijk seksuele diensten aanbieden, benaderen op een agressieve en bedreigende toon en dat er overwogen wordt advertentieplatforms te sluiten. De jacht op de beroepsgroep is geopend, zo lijkt het. Gemeenten en andere stakeholders zouden gestimuleerd moeten worden om hulp en informatie te verstrekken aan sekswerkers in plaats van deze via sms/WhatsApp-acties te bedreigen in het kader van handhaving. Zoals onze Premier het heeft verwoord: Nederland is geen politiestaat.

Verlenging van de Tozo

Nu sekswerkers vooralsnog tot 1 september niet mogen werken, is het niet alleen van belang dat alle groepen sekswerkers toegang krijgen tot de Tozo, maar ook is het noodzakelijk dat deze regeling wordt verlengd zolang zij nog niet kunnen werken. Niet mogen werken maar ook geen recht op noodsteun hebben, betekent moeten kiezen tussen gezondheids- en veiligheidsrisico's (zoals uitbuiting), honger lijden en dakloosheid. Dat is een keuze die niemand in een land als Nederland zou moeten hoeven maken.

Vertrouwend op uw steun en antwoord,

Hoogachtend,

Namens leden en bestuur van SekswerkExpertise,

Quirine Lengkeek

Voorzitter SekswerkExpertise

sekswerkexpertise@gmail.com

Deze brief is medeondertekend door de organisaties en individuen in bijlage 1

Bijlage 1: Medeondertekenaars - naast de leden van SekswerkExpertise - van de 'Brandbrief ongelijke behandeling sekswerkers COVID-19 maatregelen' van SekswerkExpertise, 12 mei 2020

- Belle Hulpverlening en ondersteuning
- ESSM, Stichting Humanitas Rotterdam (waaronder PMW en Door2Door)
- Klankbordgroep Sekswork en Prostitutie Maatschappelijk Werk (PMW) Hart voor Brabant
- Prostitutie Informatie Centrum (PIC)
- PROUD
- Red Umbrella Fund
- S.A.V.E. Campaign
- SHOP Den Haag
- SOA Aids Nederland
- Stichting Red Insight
- SWARP
- Tampep International Foundation
- Drs. Karin Astrid Siegmann, International Institute of Social Studies, Erasmus Universiteit Rotterdam
- Drs. M.J. van der Velde LL.M BA Docente / onderzoekster van de Haagse Hogeschool
- Drs. Y. Luhrs

Voor een overzicht van de leden van SekswerkExpertise zie: www.sekswerkexpertise.nl/leden